

رځگا.. کورته چیرک: ستیقان شلمزینی

وټسنگی پاسکې جملي دټ، نیوټیټکی گرم و شدار، هندلی
نماوې خړ باوېش بې زویدا بکات، شقام قیرتاوې پې چاکش
قرچې قرچی دټ وک هټاوی دایکې کی جړگسووتاو. سرنشین
دابړیوکان سړ لې بېاری شرفېری پاسکې دړناکېن، بېچی
هټموویان دابړزانده و خې بېرو دواوې گډایو؟!، ئمې روون
نېبوو بې هیچ یېکېک لوانی لې پاسکې دابړزیبوون. هټموو
سرنشینکان لې چاوټوانی هاتنی پاسکې تردا بوون، زړبې
سرنشینکان سکيان لې برسا قټی دټهات و گړماکش هندلی تر
تینوو و شکې تی کردبوون. زیاتر لې کاتژمړک ټپېی و هټتاو
هټمووانی سوور کردو، هیچ پاسکې دیار نېبوو، ټنانت شقامکې
هیچ ئټمبیلکی تری پېدا ټنندېپېی!، کپیېکی سامناک باې
بېسړ وټسنگکېدا کشا بوو، جار جار یېکېک لې سرنشینکان
بېټیکی لېو دټهات و شوټنکې جېدټهټ، ئیتر بې پې دټکوت
رشتن. یاغر یاغر وټسنگکې چو بوو، بې ټنیا ئو سټ هاوټ
مېرمندا مانو، بې دزی کسوکارو بېاریاندا بوو، سټفړ
بکېن بې جوگرافیا یېکی تر.

کاتک لې نېو پاسکېدا بوون، مېرمندا یېکېم کې ټزک باې
لوانیتر بېرتر بوو، بې دېم فیکلېدان و هټسټکی ټکټاو لې ترس
و شادی، دټریقایو دټیگوت هټر گېشتین ئو، وا و وا
دکېن. مېرمندا یې دوو چاوکانی وک ئټسټری شټوکی تاریک
ددرېوشانېو، کېمکیش گشتن و خېپټټ بوو، سړی رادېوشاند و
بې دنگکې بېرز دټیگوت بېگومان، هټر دټبت دوا ئاواتمان لېسړ
ئو جوگرافیا یې بټدی. مېرمندا یې سټیم بې درټزای رځگای ناو
پاسکې، سړی نابوو بې پېنجړکې ټنیشټیو، وا دټبیرا دوود
و پشیمان بټ، لې دنیای دټروې دټوانی، وک ئوې بټ
ناموټ ئېر بې هیچ جېگېکی گریمانکراو بگېمېو. بې بېدنگی
و بې دېم هټناسی قووټو لې ئشکوتی داغدا نغر بېوو، دوو
مېرمندا کې تر بې لاچاو و گاتټپېکردنېو لېیان دټوانی،
مېرمندا یې یېکېم پېی گووت ئگړ بېاری ټواوټیت نېداو، ئستا
بگټټو لې سزای ماټو قووتار دټبت!، مېرمندا یې دوو
قسکې لې دېمی ئویان وړدگړتو و لې مټشک دټوانت لېسړ
کوشنکې و دټټ: ئگړ لې خټ رانابینی پوېستی نېدکرد تا

ئەرەش بىت، پەموايە زەريش ها توويت. مەرمنداى سەيەم بە ئۆۋەى
مەقق بىكات، ۋەك ئۆۋەى گوۋى لە ھىچ نە بووبەت، بەردەوامە لەسەر
بەدەنگى و خەيا كەردنى خەى.

ئەستا بە تەنيا ئۆوان لە ۋەستگەكەدا ماونەتەۋە، مەرمنداى يەكەم
و سەيەم بە يار دەدەن، بگەنەۋە بە ۋەستگەى پەشوو، ھەرچى
مەرمنداى دوۋەمە سوورە لەسەر مانەۋە لە ۋەستگەكەدا، دوای
مشتومەكى زەرى نەوانيان، دوو مەرمنداىكەى تر، مەرمنداى دوۋەمە
جەدەھەن، ئۆۋەش بە دەم جوينى بەنەشتى سەھمەۋە چاۋەۋەنى پاسەكى
تر دەكات. مەرمنداى يەكەم و سەيەم پەكەۋە دەكەۋنە رە،
ھەنگاۋەكانيان خەراتر دەكەن پەش ئۆۋەى فەنكايى سەر دا بەت و
جموچەى خەكەى شار دەستەبەكەتەۋە، ئۆۋەش نەكا كەسوكاريان بە ما
جەھشتنيان بزەن. گيانيان شەۋەاى ئارەقاو دەبەت، گەرەۋيەكانيان
لەناو پەۋەۋەكانياندا دەكەى كەوتوۋەتە چەمەكەۋە. رەگەكە تا دەت
خەى درەژ دەكاتەۋە، بە چەشەك حەسەۋەۋەيان لەبەر دەبەت، بەنى
پەيان تەلەقە دەكات، بە خەۋەۋە حەۋەۋە دەتوۋەن بگەنەۋە بە ۋەستگەى
پەشتەر، كاتەك دەگەن بيا بەنەكى كەشومات دەبەن، سەريان سوۋە
دەمەنەت چەنە ھىچ گەشتيارەك لەرە چاۋەۋە نەيە! مەرمنداى يەكەم
ھاوار دەكات، ئەى خەدايە ئۆۋە چيە دەكەى ئەمە شارە جەكەيە و
بەسەليان لە كراۋە. ئۆۋەتر بە ھەمان شەۋەۋەى خەى كەۋە، ورتەى لەۋە
نەيەت، تەنيا چاۋە دەگەۋەت. مەرمنداى يەكەم دەچەتە بەردەمى و بە
قەشمەچەتەيەكەى خەى پەى دەكەۋەت: بە بە ماۋەۋە مەكانەكەن تەبەنە،
ئەرە ھىچ دوكەنەكى لە نەيە.

لە ناكەۋە رەدوۋەكان چاۋەيان دەچەقەت بە كاغەزەكى چەرچى سەر
ديۋارەك كە بە خەتەكى ناخەش و درشت، ئەگادەرينامە يەكى لەسەر
نوۋسراۋە: (چەتر ھىچ پاس و ئەتەمبەلەك لەرەۋە تەنەپەۋەت). بە
يەكەمجار مەرمنداى سەيەم قەسە دەكات و دەكەۋەت: ئەمە مەخەۋە، بەمەم
ھەر دەمەۋەت بگەمە ئۆۋە شوۋەنەى ئاۋاتەكانەم پەۋە گرەداۋە.
مەرمنداى دوۋەمە بە ۋاق ۋەماۋىيە و دەنگەكى كزەۋەى لە دەردەچەت
(دەۋە پاسەك بەتبايە و لە ۋەستگەى دواتر بە ھاۋەكەمان
بگەيشتيانەتەۋە). چەند خەلەكە بەدەنگى بە بەسەرياندا دەكەشەت،
پەشەتە چاۋەۋەۋەنەكراۋەكە ھەردوۋەكان يەكسان كەد لە بە زمانىدا.
(دەبەت بەردەۋام بەن لە رەشتەن، ئەمانجەكەمان گەنگەرە لە ھەر
شەكەى تر). مەرمنداى سەيەم ئەمەى گوۋە و ھەستايە سەر پە،
مەرمنداى يەكەمە لە زمان كەوتوۋە ھىچى نەگوۋە. تەنيا فرمەسك بە
چاۋەدا ھاتە خوارەۋە!. (ئەم فرمەسكە چيە؟ ئەمە يەكەم ۋەستگەى
گەشتەكەيە، ئەى چەن بەرگەى ۋەستگەكانى تر دەگرەت؟). مەرمنداى
سەيەم بە ئۆۋەى رەۋەكەتە ھاۋەۋەيەكى ئەمەى گوۋە. ئۆۋەترەيان

دستګاڼی د لـرزین و بـرد وام فرمـسکـګاڼی وکـ ئاوی کانی
هـدـد قووـان. (من د گـگـمـو و بـ ما و و!). مـرمندا ی دووـم وای
گووت و لـگـگـیدا قـیتانی پـاوـګاڼی شل کرد و و بـ ئاـاستـی
ما و و کـوتـ هـنگاونان. مـرمندا ی سـیـم چوو بـرد می و پـی
گووت: (هاوـی نیو ی رـگـ مـ بـ). هاوـکـی هـستی بـ شـرم و
دشکان کرد، دـستی خست سـر شانی و گووتی: (ئـو ی بـ بـد نگی
رـگـ د بـت، لـو بـشتر د گـت جـ کـ ها توهاوار د کات)، ئـم
قسا نـ لـ و تـی مـرمندا ک زیاتر بوون، وک د گـووترت رستـ
جوانـکان لـ هـلومـرجـ جوانـکاندا لـ دایک نابن، رـنگـ ئـمـش
بـشک بـت لـ و راستیی. مـرمندا ی یـکـم و سـیـم بـ دوو ئاـاستـی
پـچـوانـ یـکـتریان جـهـشت.

کـس نازانـت مـرمندا ی سـیـم بـ چ رـگـ یـکی دژوار یان ئاسان، بـ
تـنیا خـی گـیـاند ئـو جـگـ یـی بـ یار بوو بـ سـقـی پـی بـگـن.
هـندک دـن بـ دوو سا و بـ قوورستـین شـو گـیشـوو، هـندک
دـن هـیچ کات نـگـیشـوو، بـشـکی تر دـن بـ چـقـن یـک
گـیشـوو. ئـم ئـو حکایاتـن لـ دوا ی مـرمندا ی سـیـم و
دـماودـم د گـدرـنـو. دوو دـی و نیو ئـم ئـفسانـ و مـتـ
هـنـها توو جـگـی باسی دـست و ئاشنایان بوو، سروشتی خـکـش وایـ
حـزبان بـ حکایت دروستکردنـ. دیارنـمانـک زـری خایاند و
چـرکـکـش کـن بوو، لـو دـمـی خـریکـوو هـموو شـک لـ بیر
دـچوو و، پـاوـکی کـگـتی چاوـشی ئـسمـر، لـ شارکـدا سـر
دـرد هـنـت. کـس نازانـت کـی و لـ کوو ها توو، بـ چ مـبـستـک
ها توو یان نـردراو؟. (ئـم دوو کـکـ ئاگرکـی دیار نیی، نـک
ئاگرکـی بـ دوو کـ بـت). ئـم تـوانینی ئـو رـژنامـ نووسـ بوو لـ
بار یـو، سـروسـ کوتی لـ دـغیلـ دـچوو. زـرک دـن سیخوـکی
مـترسیدار، بـو هـی یـی لـگـ گـیشـنی بـ ئـر بـ لـکـر و
پـلیسی نشینگـی گووتبوو: (ئـو و شـکان دـخوـنـو، من پـشتی
و شـکان). بـشـکی تر دـن سـرمایـدارکی نیمچـ شـت، چوونکـ لـم
رـژانـدا لـ بـردـم یـکـک لـ قاوـخانـکـدا گووتبوو: (پـم دـن
تـ بوونـو رـکی سـیر و سـمـریت، راستیی کـش ئـو یـ دـبـت سـیر
بـم). زـرکـی دیکـش دـن کا برایـکی فشـکـری قـشمـر.

مـژوو یـک تـپـیـو، مـرمندا ی سـیـم، ئـستا پـاوـکی تـکـسمـاو و
لاجـنگـکانیشی سپی بوون، هـیچ کات ئـو دوو هاوـیـی تری لـ بیر
نـکردو، بـام هـیچ کاتیش ئاگای لـ هـوا یان نـبوو و خـیشی
نـیویستوو هـیـبـت. لـ و رزی پشکوتن و رـژکـی فـنکـدا کـ دموزی
تـیدا دـچـتـ ژوانی ئینـنا، بـیار دـدات هاوـکانی بد زـتـو.
کـس نازانـت چـن و بـ کوـدا ها تـو و لـ کوـش دـمـنـتـو؟. نهـ

مەرمنداى سەيىم، نووسەرەكى بەناوبانگە، گەرەكەى تى ئۆو
بەسەرھاتەى خەى بىكەتەرمان. سەرەتا دەيەوالت بەوات بە ئۆو
وئستگەيى ھاوئەى دووئەى تەدا جەھەشت، ھەرچە كەشا نەيتوانى
وئستگەكە بەزەتەو، ھىچ شەك لە پەشوو نەدەچوو، تەلارى بەرز،
ھوتەلى چوار ئستەر، نەرگەلەخانە و قاوئەخانە، چەندە دوكانەكى
لوکس و مەكەكى گەر و پارەكى بچوو لەو دەوروبەر
دروستەراوون، ھىچ كەتە ناتوانەت شوئەوارى شەقامەكە بەزەتەو،
ناچارە پرسىار بىكەت، لە ھەرچە كەسەك دەپرسەت، بە گوومان و
سەرسوو مانەو وەك شوئەوارناسەكى تازە شەتبوو لەى دەئوانن و
وئەامەكى چەنگە ناكەوالت، چوونەكە زەرەپەيان تازە لاون. لە يەكەك لە
كەفترىكانەدا دادەنەشەت و بەدەم خوارەنەوئەى كافە لاتەيەكەو
ماندووئەى دەحەسەتەو، پەش ئۆوئەى بچەتە تەوالەتەكە، كەتوپە چاوى
دەچەتە سەر چەندە تەبلەيەكى تەكەلەوئەى كەن و نوو كە بە قەد
ديوارەكەو ھەواسراون، ھەر يەكەيان لە رەگەى وئەيەكى كەن و
نوئەو چىرەكى ئەم شوئەنە دەگەئەنەو، ئەمە تەكە دەرفەت بوو
بەتوانەت وئستگەكە بەزەتەو، بە خەرايى بە لای تەبلەكانە كەشا و
سەيەم تەبلە وئستگەكەى بەدەيەكە لە ژەرەوشىدا وئەنە تازەكەى بىنى
كە كراو بە پارەكى مامناوئەند. بە زووى خەى كەكردەو بەرەو
دەرەو چوو، تەنەتە بىرى چوو پارەى قاوئەكە بەدەت. بەدەم
ھەنگاوەكانىيەو بىرى لەو دەكردەو تە بەئەى چە گوئەكە بىنىت لە
شوئەن پەى خەى و ھاوئەكانەدا، سەرەنچە زەى ناو پارەكەى دا، ھەموو
شەكە ئاسايى بوو، جەگە لە دىمەنى ئۆو پىاو رەش ھاتوو مەستەى
رەنگە رەشى رەسەى بوو كە ھەر ھاتوچەى دەكرد و ھەمەشە سەرى لای
سەرەوئەى پارەكەى دەكرد، وەك ئۆوئەى چاوەئەى كەسەك بەت، وردە وردە
لەى نەزىكەوئەو، لە سەمەيدا نەدەكرا بە ھىچ كەسەك لەوانە بچەتە
بە دەرەئەى تەمەنە ناسىبوونى، شەك بەرەو دەوانەكە پەى پەو
دەنەت، بە ئۆوئەى بە خەى بزانەت دەگاتە بەردەم دەوانەكە، كەمەك
چاوە دەبەنە يەكتر و دەوانەكە بە دەنگەكى نەسكى مەندەانە داوای
سەگارەكى لە دەكەت بە مەرچەكە چەرخەى پە بەت، ئەمەش بە خەشەيەو
سەگارەكى پەشەكەش دەكەت و چەرخەكەى بە رادەگرەتە دایەرسىنەت.
موچەكەكى سارد سەرتاپەى لەشى دادەپەشەت، وختەك چاوى دەكەوئەت
سەر پەنچە زىادەكەى، نەيەوئەت بەوا بە چاوەكانە بىكەت و خەرا
پارەكە جەدەھەتە.

دەگاتەو شوئەنى حەوانەوئەى، وەك بروسەكە خەى دەكەت بە ژوورى
ھوتەلەكەيدا، خەى دەخزەنەتە ژەر چەرچەف و دواتر لە پەنچەرەى
ژوورى سە سەد و سەى نەھەمەمەو سەرى دەرەو دەكەت، كەچ
كەوئەوئەى و دەچەتە بەكەنەكە و سەگار بە سەگار

دادگیرسـښت، ئـم دـگـرمی و بـزارید هـمووی نیو رـژ
دـخایـښت. پاش ئـو دـستـدکات بـ نووسینی لاپـښتـکی نوـی
رـمانـک، یـکـم دـی ئـم دـنووسـت: (لـ کولتووری ئـم دا سپی
رـنگـکی پـزـتـیف بوو یـک جار نـبـت کـ لـ پـندـکی پـشینا نـدا
بـرجـستـ بوو: دـست و پـ سپی). تـناگات باسی خـی دـکات یان چی؟
ئـم دـښـ رـش دـکاتـو. بـرـیـکی سارد لـ ساردکـرـو دـردـهـښـت
و دوو قوومی لـسـر یـکی لـدـدات و ئـمـجار بیچمی ناشرینی،
دادوـرـکی بـر دـکـوـتـو، رـژی پـشو لـ گـراجی ئـم تـمیلـکاندا
دـستی لـ هاوسـرـکـی بـرز کـردبوو و جنـوی پـ دابوو، ئـمیش پـی
گوتبوو: (ئاژـښـکان تـیان بینبوو بـی پاشگـزبوونـو لـوـی بـښـ
خاوان زمان). دـیـوـت پانتاییک بـ ئـم قسـی بکاتـو لـو
رـمانـی مـښـی نووسینیـتی. زـر ناخایـښت خـیاـی دـواتـ بـ لای
دـوانـ شـش پـنجـک، (نا، نا، ناکـرت ئـو بـت) ئـمـی گووت و بیني
نا بـ شووشـ بـرـکـو چـی بـی کـرد. هـویدـدا بـوا بـ خـی بهـښـت
هـرگیز نـبینو، هـرچی دـکـرد، نـدـکـرا نکـی لـ بیني خـی
بکات، جارـکی تر ویستی رووبـښـووی ئـو بـتـو چاوـکـانی
بینیویان، لاپـښـکی تـزی هـنایـ بـردـستی و لـسـری نووسی:
(چاوم هیچ نابینـت، واتـ زـر بـ زـقی راستیـکان دـبینم، بـم
فـرامـشیان دـکـم وکـ ئـو ی نـیانـیم). بـدـم نووسینی ئـم دـښـ
پـرخـی بـرزبووـو.

ساتـک بـدار دـبـتـو، تاریکی و کپی شـوـکـی لـ ئـمـز گـرتوـو،
سـیـری کـا تـرمـرـکـی دـستی دـکات یانـز و سی و سـ خولـک، هـست بـ
سـرـئـش و ئازارـک دـکات لـ ئـژنـکانیدا. دووبارـ دـگـښـتـو لای
نوستالژیاکانی و خولیای دـزینـوی هاوـی یـکـم تـواو مـشـکی
داد پـشـت. وک پـشـتر لـ دـفـتری تـبینیـکانیدا هـمای بـ کـردبوو
ئـمانجی بیننـوی دواين جـگـی بـرـویدـکانـتی نـک دـزینـوی
هاوـکـانی، هـر لـ ناو ئـو دـفـتر بـچووکـدا نووسیـووی:
(گـمـښـکان زوو یـکـتر دـدـزنـو، بـمـام ئاوـزمـندـکان نا). لـ
لاپـښـکی پاشتردا ئـم دوو دـښـی بـ خـتـکی تـخ یادداشت کـردبوو
(مـرج نییـ پـشـمانی سـر بـ رابردوو بـت، هـندک پـشـمانی هـی
سـر بـ داهاتوو، بـرـکـیـکت هـی و دـتـوـت بـخـیتـ بـواری
جـبـجـکردنـو، بـمـام پـشـ ئـو ی پراکتیکی بکـیت بـ هـر هـکارـک
بـت لـی پـشـمان دـبـتـو). بـدـم بـرکـردنـو لـ رابردوو و نـوزی
دـت و جارـکی تر خـو دـچـتـو چاوـکـانی. لـگـ یـکـم کارگوزاری
هوـتـلـکـدا بـ خـبـر هـت، دواي دوش و دـم و ددان شتن، رـیشـت بـ
بـرچایی خواردنی بـیان، کـرتـک سـموونی بـر و پارچـیـک پـنـیر
و چـند بـښـ تـریـکی خـستـ سـر قـاپـکـی، لـ کـنارـکـو دانیشت، لـ

ناکاو کەمەمەکی پیاوی قات لەبەری ورگن خەیان کرد بە ژووردا، سەری
 سوڵما لەوای نانی بەیانی و قاتی فەرمی؟ وەک بەبەسی لە پەرس
 کەفرانساندا بن!، ئەمە بیرکەیکە تری پە بەخشی و دەرەکی تری
 دەرستکەوت بە رەمانەکی: (ژیان وای لەهاتوو کەس بە هیچ جوان
 نابەت، کەسێش بە هیچ ناشرین نابەت، ئەوای پەوێر تەنیا سامانە).
 دوای خواردنی نانی بەیانی، عەودا بۆون بە دەرینەوای هاوێکی
 یەکەمی مەست و شەیدای کەربوو، ئارەزوویکی سەیر پە پەوێر دانا
 وەک ئەو ئارەزووی ئارکەلەژیستەکان بە گەنجان بە دووی شوێنەوار
 دەرینەکان هەبە، بەر و گەراجی ئەتەمبیل راگرتن کەوتە، ئەم
 رەگەبە وەک چاوەوانیی پاسەکی دەرژ بوو. یەکەم سەلفی لە
 ماشێنەکییدا، دەرینەوای هاوێکی یەکەمی بەهەی ناوی گەنجانەکییانەو
 قورس نەبوو، ئەرکە زەحمەتەکی بەرگەگرتنی بینینی بوو. بەدەم
 شەفریپەکردنەو چەندان سیناریی بە ئەستای هاوێکی لە خەیاڵیدا
 داوەت، لە خراپترین ئەگەر و بە باشترین ئەگەر لە پەرچاو گرت.
 بەدەم خەیاڵەتەو گەشتە گەنجانەکان، بەبەم جگە لە ئاپارتمان بەرز
 و هەوربە هێچ تری نەبینی، بە نائۆمەدیی بە ناو باڵخانەکاندا
 پەچ و دەرانی دەرکرد، لە پەنکەدا ماوەکی کەنی ئەو سەردەمی خە
 هاتە پەش چاوی، سەر تا واتەگەشت چاوی رەشکەوپەشکە دەرکات، دواتر
 دەرینەبوو ئەوای بینوویەتی راستییە. لەبەردەم ماوەکییدا
 دەرەوێکی زە هەبوو، یەکەمەست خەریکبوو لە هەش خە بچەت، ئەو
 دیمەنە بیر هاتەو وەک مەیمونەک چەن بەم داردا هەقوون و
 داقوونی بوو. ئەتەمبیلەکی راگرت. کوێکی گەنج لەبەردەم ماوەکییدا
 وەستا بوو، لە بیستەکانی تەمەنیدا بوو، (ناکرەت ئەمە خە بەت)، و
 دیار بوو کوێکە چاوەوانی شتەک بکات، بە خەراییی خە پەگەیان و
 پرسیری مە هاوێکی یەکەمی کرد و گووتی: من بە دوای مە فیلان
 کەسدا دەرگەم، چاوەکانی هەر یەک لە رەنگەک بوون، یەکەکیان کەسک
 و ئەوێترین شین و کاتی خە... کوێکە قسەکی پە دەرەت و دەرەت:
 بەبە ئەو مە ئەو و من کوێ گەورەکی ئەوم. ئەو باوکمە لە
 هەیانەکان و نەخشە بە سەفەرەکی دەرین دادەنەت کە تا ئەستا سەری
 نەگرتوو، مەرمندای سەیم لە شوێنی خە سە دەرەت، سەیرەکی
 هەیانەکان دەرکات پەرمەردەکی رەن سە دەرینەت، ئاو بە کوێکە
 دەرەتەو، دەرینەت خە هەداوەتە ناو پاسەکان و!، کاتەک پاسەکان بە
 لایدا تەدەرەت دەرینەت، سە مەرمندا لە کوشنی دواو دانیشوون،
 یەکەکیان سەری بە پەنجەرەکان و نووساندوو.

سوڵد - فەسترەس

بەهاری ۲۰۱۵

تېبىنى: ئىم چىرەككە لى ژمارە (۳۱۵) ى گە قارى (رامان) لى رەژى ۱-۵ -
۲۰۲۴ بىلەن كراۋى تەۋە